

Likovi iz stripa - mada su bili karikature - poznati su svima nama. Svako od nas poznaje nekog Jeremiju, Debelog šefa, Grunfa, Boba Roka...

INTERVJU: ROK GLAVAN, kolekcionar

Ispod sakoa, na majici našeg fotografisanog sagovornika Roka Glavana izviruje rečenica koja i na prvi pogled upućuje na to o čemu bi mogao da bude ovaj razgovor, a koji s njim vodimo u pandemijskim uslovima, elektronski - mi u Beogradu, on u Ljubljani. Svi koji su makar jednom došli u dodir sa legendarnim stripom "Alan Ford" svakako su naslutili da je to i naša tema. U ovom konkretnom slučaju reč je o izložbi "Alan Ford trči počasni krug" čiji je Glavan autor, a koja gostuje u Muzeju Jugoslavije do kraja februara. Kako naglašava Glavan, i sam kolekcionar stripova, izložbu organizuju, pored domaćina, Institut za kulturu i obrazovanje iz Ljubljane, u saradnji sa Nacionalnom galerijom Slovenije, Italijanskim institutom za kulturu u Beogradu i Jugoslovenskom kinotekom, dok je postavka bila jedan od najposećenijih slovenačkih kulturnih događaja u 2019. Pred nama su 152 originalne table iz ranog perioda (1969-1975), kada je na izradi stripa radio prepoznatljivi italijanski autorski dvojac Roberto Raviola Magnus i Lučano Seki-Maks Bunker, kao i tri naslovna crteža Paola Pifarerija. Podsetimo, prvi broj ovog satiričnog stripa izašao je u maju 1969. i već godinu dana kasnije pridobio je naklonost publike širom tadašnje Jugoslavije. Na naše pitanje odakle potiče građa na izložbi, Glavan kaže: - Sve originalne table koje su izložene su iz jedne privatne kolekcije iz Slovenije. Kolekckcionar je sakupljao građu više od deset godina na aukcijama i galerijama u Italiji. Pošto ga dobro poznajem i prijatelji smo, pričali smo o kolekciji i o tome da bi bilo dobro nešto da uradimo s njom, to je bio prvi korak. Do izložbe napravili smo ih još puno, puno. Otkud ideja za izložbeni naslov? Naravno, prva je asocijacija film "Maratonci" po tekstu Dušana Kovačevića, u režiji Slobodana Šijana. U knjizi Lazara Džamića "Cvjećarnica u Kući cveća" i sam Šijan priča da mu je "Alan Ford" bio uzor kod poetike filma, pa se tu nadovezuje prvi deo odgovora. Ali ono što je za mene još važnije, a nadam se da je i za ostale, jeste to da je ovo strip koji inspiriše nekoliko generacija i pomaže nam da se probijamo kroz svakidašnjicu, političke i

društvene gluposti. To mu naravno uspeva i to toliko dobro da je pobednik našeg vremena i kao takav ima čast i dužnost da odtrči počasni krug. Šta u crtačko-umetničkom smislu karakteriše rad italijanskog dvojca Magnus-Bunker? Scenarista Lučijano Seki-Bunker sa svojim izuzetnim smislom za traženje ljudskih i društvenih nedostataka i mana, kao i smislom za satiru, crni humor, pisao je odlične scenarije za ovaj strip, koji je baš zbog svega nevedenog još i danas aktuelan. Volim da ga uporedim sa Molijerom. U svojim komedijama Molijer je stalno ispostavljao ljudske mane i poroke (škrtica, plašljivac, licemerac, novac, vlast, žene, piće ...), pa su zbog toga njegovi radovi i sada nama bliski. Nismo se svega toga otarasili ni u 21. veku. A isto to radi i Seki. Mada - da, uvek je tu neko mada - mislim da nikako ne bi strip toliko uspeo da nije bilo odličnog crtača Roberta Ravijole-Magnusa. Njegov crtež značajno podupire scenario, na nekim mestima je toliko snažan da su verovatno mogli i da ispuste koju liniju teksta. Pomislite samo na ljutog Boba sa vampirskim zubima, onomatopeje koje označavanju nestanke nekih stvari u šakama Sira Olivera (švis) ili napor kod ganjanja starog bicikla (puf)... Tekst i slika odlično su sinhroizovani. Na izložbi se mogu videti i retka izdanja iz kolekcije Marijana Matića i Marija Reljanovića. U čemu je njihova draž? Dvojica odličnih kolekcionara su se pridružili i izložili mali deo svoje velike zbirke stripova i stvari koje su u vezi sa stripom. Kako na našoj ljubljanskoj izložbi praktično nije bilo stripa već samo originalnih tabli, predložio sam da se nama pridruže i oni. Izloženi su, naravno, prvo italijansko i jugoslovensko izdanje, pa prevodi stripa na različite jezike (danski, francuski, grčki...), ali i neke zanimljive knjige o stripu i stvaraočima. Odlična izložbena nadgradnja. Postoji li nešto što biste, pored pomenutog, izdvojili kao poslasticu ove postavke? Pošto izložba prikazuje originalne crteže stripa koji su služili za štampanje na njima se mogu još naći i tragovi olovke, ispravke teksta i crteža, linija tuša ali najveća poslastica je u ljudima samima. To je nostalgija - ono što je ostalo u nama pa se uz gledanje tih crteža prepričavaju među posetiocima različite anegdote u vezi sa stripom, omiljeni citati i epizode... Sve to stvara onu trešnju na vrhu šlaga i to mi je najslađe. Ali ima i fizičkih poslastica osim toga - recimo, možete da posetite najveću svetsku izložbu originalnih tabli ovog stripa i da se za trenutak pretvorite u Broja Jedan i sednete u njegova kolica, koja je poslao direktno iz Njujorka za našu izložbu. Na kraju, šta mislite koji je razlog za toliku popularnost "Alana Forda" na prostoru bivše Jugoslavije? Sve što sam rekao čini razloge za to, ali da dodam da je tu i nadrealna farsa, naglasio ju je Džamić, koja je u velikoj meri prisutna i u našem životu i u humoru, pa izgleda da je strip deo nas. Osim toga, ti likovi iz stripa - mada su bili karikature - poznati su svima nama. Svako od nas poznaje nekog Jeremiju, Debelog šefa, Grunfa, Boba Roka ... I sve to je učinilo da je strip postao više naš nego italijanski. Ako mogu još da dodam - čitajte "Alana Forda", uz njega se lakše diše! Onlajn razgovor: strip o JU ili JU u stripu Kao prateći program izložbe "Alan Ford trči počasni krug", večeras od 19 časova svi ljubitelji stripa imaju priliku da na jutjub kanalu Muzeja Jugoslavije prate i onlajn razgovor "Anatomija Alana Forda: strip o JU ili JU u stripu". Diskusiju će moderirati Lazar Džamić, stručni saradnik na izložbi, a učesnici će biti Rok Glavan, autor izložbe, zatim Saša Rakezić, alias Aleksandar Zograf, Davor Briksi i Mario Reljanović. Učesnici u razgovoru pokušaću da osvetle neke od ključnih tačaka koje objašnjavaju specifičan status "Alana Forda" na ovim prostorima.

